

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Warszawie
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 lutego 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 14 maja 2024 r., sygn. akt III AUa 3030/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz pozwanego kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 14 maja 2024 r., oddalił apelację M. S. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 7 września 2023 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, II Oddział w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2023 r., przyznającej mu emeryturę od dnia 1 stycznia 2023 r., przy czym jej wypłata została zawieszona z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia.

W sprawie ustalono, że ubezpieczony posiada uprawnienia do emerytury policyjnej od dnia 1 grudnia 1999 r. Do ustalenia prawa i wyliczenia wysokości

emerytury policyjnej uwzględniono okres służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej i w Państwowej Straży Pożarnej. Organ rentowy wydał w dniu 5 kwietnia 2023 r. decyzję, w której przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 1 stycznia 2023 r. i jednocześnie zawiesił jej wypłatę z powodu prawa do więcej niż jednego świadczenia, intonując, że może być wypłacone tylko jedno świadczenie - wyższe lub przez ubezpieczonego wybrane.

Sąd Apelacyjny przyjął, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo zinterpretował przepisy prawa materialnego, w tym art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 1631), jak też nie naruszył zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP. Sąd ten wobec ustalonego stanu faktycznego, odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (LEX nr 3274620) i przyjął, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego. Inna próba interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej nie jest możliwa.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na nieważność postępowania (art. 379 ust. 4 k.p.c.), polegającą na wydaniu orzeczenia przez niewłaściwy skład sądu drugiej instancji, to jest w jednoosobowym składzie, w oparciu o uchylony już w chwili orzekania art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, co było sprzeczne z ogólną zasadą orzekania sądu w składzie trzech sędziów zawodowych oraz na jej oczywistą zasadność w zakresie zastosowania art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Wbrew odmiennemu twierdzeniu skarżącego w niniejszej sprawie brak jest podstaw do stwierdzenia, że doszło do nieważności postępowania z uwagi na wydanie wyroku przez Sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestia niedostatecznie legitymowanego i nieproporcjonalnego - w świetle art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - obniżenia standardu ochrony sądowej przez odstępianie od kolegalności orzekania w sądzie drugiej instancji została wyjaśniona w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasadzie prawnej - z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023 nr 10, poz. 104), w której przyjęto, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-owej ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji), ponieważ nie jest konieczne do ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje jednak od dnia jej podjęcia - brak tego ograniczenia byłby bowiem niepożądany ze społecznego punktu widzenia i prowadziłby do nadwyrężenia powagi władzy sądowniczej oraz wizerunku sądownictwa.

Należy przy tym dodać, że już po podjęciu przytoczonej uchwały weszła w życie - dokonana ustawą z 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks

postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860) - zmiana przepisów o składzie sądu w postępowaniu apelacyjnym. W konsekwencji z dniem 28 września 2023 r. art. 367 § 3 k.p.c. został uchylony, a w świetle art. 367¹ k.p.c., niniejsza sprawa podlegała rozpoznaniu w składzie jednoosobowym.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

W orzecznictwie konsekwentnie prezentowane jest stanowisko, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy. Świadczeniobiorca, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r., uprawniony do renty wojskowej i pobierający to świadczenie, nie może więc jednocześnie pobierać świadczenia powszechnego, mimo że spełnił warunki do jego nabycia i prawo to zostało mu przyznane (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2010 r., II UZP 10/09, OSNP 2010 nr 17-18, poz. 215 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13, LEX nr 1394110; z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11, OSNP 2013 nr 7-8, poz. 91 oraz z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11, LEX nr 1227967).

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21, OSNP 2022 nr 6, poz. 58), powołując się na obowiązującą w polskim prawie zabezpieczenia społecznego zasadę prawa do jednego

świadczenia z tytułu tego samego ryzyka ubezpieczeniowego, zwanej też zasadą niekumulacji świadczeń przysługujących na wypadek spełnienia się ryzyka „starości” w ramach różnych systemów, zarówno ubezpieczenia społecznego jak i zaopatrzenia, Sąd Najwyższy orzekł, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy). Stanowisko to jest akceptowane także w późniejszym orzecznictwie (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2023 r., II USKP 113/22, LEX nr 3616767; z dnia 24 sierpnia 2023 r., III USKP 35/22, LEX nr 3597408; z dnia 12 lipca 2023 r., I USKP 3580375; z dnia 23 maja 2023 r., II USKP 35/22, LEX nr 3561951; z dnia 25 sierpnia 2023 r., III USKP 148/21, LEX nr 3483035; z dnia 9 marca 2022 r., I USKP 75/21, LEX nr 3334645).

Skarżący nie wykazał zatem potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej, wobec czego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono w myśl art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[r.g.]